Tweede Jaargang
No. 1

»DE VONK«

20 Januari
1942

Orgaan van de Internationaal-Socialistische Beweging (I. S. B.)

„Uit de vonk zal de vlam oplaaien." (Poesjkin)

Met eigen program naar eigen doel

Nu een jaar geleden nam een groep internationalistische socialisten het initiatief tot het uitgeven van een orgaan, „De Vonk" genaamd, dat beoogt door voortdurend vast te blijven houden aan de principiële socialistische begrippen een bijdrage te leveren tot het bestendigen van klaarheid in de hoofden van een zo groot mogelijk aantal geestverwanten.
Klaarheid ook in deze tijden van geestesverwarring, van het ontbreken van behoorlijke voorlichting, van het wegvallen van contacten.
Onder het motto „Uit de vonk zal de vlam oplaaien", citaat uit een der gedichten van den Russischen meester Poesjkin, hebben wij gedurende de afgeloopen maanden onze taak pogen te volbrengen; een vrijwillige opdracht, vaak met grote moeilijkheden gepaard gaande, veelal door gevaren omringd.
En tot nu toe zijn wij er in geslaagd, het vaandel van het internationalisme, dat tevens dat van het socialisme moet zijn, onbesmet hoog te houden, onze opvattingen telkens weer onder de massa uit te dragen en — blijkens de mededelingen, die ons via onze contactpunten geworden over de wijze waarop onze publicaties ontvangen worden — moed en volharding te brengen bij meerdere krachten, die straks zeker niet kunnen worden gemist.
Onder de druk der nieuwe omstandigheden, waarin de oorlog, welke thans over bijkans de gehele wereld raast, is geraakt, zijn wij thans tot de conconclusie gekomen dat een nieuwe stap moet worden ondernomen. In verschillende kringen van ons land houdt men zich bezig met de gedachte, hoe straks wanneer grote gebeurtenissen — ineenstorting van de fronten hetzij tengevolge van oorlogsmoeheid, hetzij tengevolge van nederlagen — zich zullen voltrekken, door de socialisten van Nederland gehandeld zal moeten worden.
En reeds tekenen zich de oude verschillen, die vóór Mei 1940 in de kringen der Nederlandse socialisten bestonden, weer af om ook op dat tijdstip hun fatale uitwerking opnieuw te doen gelden. En dàt is het, wat wij willen voorkomen.
Leefden wij niet onder de zware druk, die de bezetter ons heeft opgelegd, wij zouden geen ogenblik aarzelen, een conferentie op zo breed mogelijke grondslag uit te schrijven om te trachten een basis te bepalen, waarop wij ons in zo groot mogelijke getale zouden kunnen verenigen. Nu deze mogelijkheid er niet is, hebben wij naar andere wegen gezocht en als gevolg daarvan bieden wij U in dit nummer ons beginselprogram aan, dat de grondslag voor een binnenkort uit te geven strijdprogram zal vormen.

De internationale socialisten zijn van mening, dat binnen afzienbare tijd een ineenstorting van de Asmogendheden door grote revolutionnaire bewegingen gevolgd zal worden.
Terwijl wij ons als revolutionnairen en socialisten hierover verheugen, constateren wij echter met leedwezen, dat er weliswaar duidelijk sprake is van een groeiend nationaal eenheidsbesef, maar dat de tegenstellingen, de verwoede haat en de starre bekrompenheid der talloze groeperingen binnen de arbeidersbeweging geenszins verdwenen zijn, zodat in de komende periode een eensgezinde reactie slechts een verscheurde en onderling verdeelde arbeidersbeweging tegenover zich zal vinden.
De Internationale Socialisten zijn echter van mening, dat de onloochenbare internationale nederlaag der arbeidersbeweging tegenover het fascisme bewezen heeft, dat alle partijen zonder onderscheid grote fouten begaan hebben, dat haar zwakheid grotendeels aan het onderlinge wantrouwen was toe te schrijven en dat juist deze tijd van beproeving getoond heeft, hoe in ALLE groepen der socialistische beweging en daarbuiten standvastige figuren en waardevolle karakters en persoonlijkheden te vinden waren, met wie in de toekomst samenwerking gezocht zal moeten worden, willen wij een werkelijke betere maatschappij opbouwen.
Zij zijn van mening, dat bij deze opbouw meer waarde zal moeten worden gehecht aan karaktereigenschappen als oprechtheid, moed, eerlijkheid en solidariteit dan aan orthodoxie of stijlheid in de leer, en zij willen thans reeds een poging doen, deze figuren uit vaak verschillende kampen tot elkander te brengen op grond van een programma dat, zo ruim mogelijk in zijn détails, toch geen ogenblik de principiële socialistische doelstelling vergeet: afschaffing van het privaatbezit der productiemiddelen en een maatschappij, gegrondvest op solidariteit en gemeenschapsbelang in plaats van op de particuliere winzucht.

* * *

De Internationale Socialisten zijn wars van alle utopisme, in die zin dat zij overtuigd zijn dat ook het objectief redelijkste stelsel geen vruchtbare resultaten kan hebben, wanneer het in zijn geheel of in détails stuit op een positieve weerzin en tegenkanting bij de meerderheid van een volk, en dat, wanneer een kleine groep dit stelsel toch met geweld tracht op te leggen, slechts bloedige tyrannie het gevolg daarvan kan zijn. Hetgeen niet uitsluit dat een minderheid door duidelijk formuleren van haar programma en eerlijke strijd voor haar beginselen vooral in revolutionnaire tijden de meerderheid vaak tot bewustzijn kan brengen van haar werkelijke belangen en zo leiding geven aan het gebeuren.
Terwijl het iedere groepering vrij moet staan te ijveren voor die speciale idealen welke zij voorstaat (Esperanto, geboortebeperking, montessori-onderwijs, geheelonthouding enz.) zullen deze idealen slechts in de wet kunnen worden neergelegd, wanneer de algemene opinie er voor rijp is. Ons eenheidsprogramma voor de naaste toekomst echter zal, wanneer wij niet in nieuwe dwingelandij en onvrijheid vervallen willen, slechts richtlijnen in de richting van het socialisme kunnen bevatten, waarvan wij overtuigd zijn, dat ze bij de overgrote meerderheid der bevolking sympathie en in ieder geval geen actieve weerstand zullen vinden.

Daarom laten wij aan ons programma voorafgaan een analyse van datgene, wat naar onze mening als het ware de grootst gemene deler is van het denken der politiek geïnteresseerde Nederlanders, die niet geheel en al in hun oude partijthesen verstard zijn en die wij voor het gemak zullen noemen: de gemiddelde Nederlander.

Naar de grootst gemene deler.

Zien wij af van een kleine groep Nederlanders, die niets geleerd hebben en niets begrepen, maar slechts op het ogenblik wachten om de oude, moordende partijverdeeldheid te herstellen, dan menen wij te mogen vaststellen dat onder de massa, die haar gezond verstand bewaard heeft, langzamerhand een eenheid van overtuigingen begint te groeien, die wij de overtuiging van den gemiddelden Nederlander willen noemen.
Trachten wij deze overtuiging van den gemiddelden Nederlander samen te vatten, dan ziet zij er, naar wij menen, ongeveer als volgt uit:

De gemiddelde Nederlander wenst het oude, kapitalistische systeem niet terug, omdat de verschillen welke dit systeem schept tussen de laagste en de hoogste levensstandaard mensonwaardig zijn, omdat het kapitalisme het probleem der werkloosheid niet vermag op te lossen terwijl het recht op arbeid algemeen erkend wordt, omdat het kapitalisme de productiekrachten niet weet te ordenen en zodanig te gebruiken dat zij voor ieder burger een bestaan verzekeren, omdat het van crisis tot crisis voert en omdat het imperialistische belangentegenstellingen kweekt, die steeds verschrikkelijker oorlogen tengevolge hebben.

De gemiddelde Nederlander is echter evenzeer een tegenstander van het Stalinisme, omdat hij weliswaar de grandioze opbouw bewondert en het vele goede dat in de Sowjet-Unie tot stand is gebracht, maar omdat hij terecht voelt dat dit systeem geen plaats laat voor de in Nederland en de Westelijk-Europese landen traditionele geestes- en geloofsvrijheid en voor de vrije ontwikkeling der individuën. De Nederlander wenst uitdrukkelijk: geen G.P.Oe., geen gelijkgeschakelde pers of kunst, geen systeem dat met terreur, verbanningen, executies, sluipmoord en andere immorele middelen iedere oppositie onderdrukt en uitroeit; de Nederlander ziet in de allesbeheersende Sowjet-bureaucratie een macht, die het initiatief en de oorspronkelijke scheppende krachten verstikt bij de massa.

Nog minder echter is de gemiddelde Nederlander een bewonderaar van het fascisme, ook al moet hij erkennen dat het hier en daar inderdaad misstanden opgeruimd en nieuwe wegen gewezen heeft.
Maar de gemiddelde Nederlander doorziet de demagogie van een stelsel, dat zich socialistisch noemt, terwijl het in wezen de kapitalistische klasseheerschappij en de kapitalistische uitbuiting in stand houdt; de gemiddelde Nederlander zal zich nooit kunnen neerleggen bij de rassentheorie, die de volkeren van elkander scheidt als de dieren in de hokken van een dierentuin; de gemiddelde Nederlander veracht deschandelijke, sadistische Jodenvervolgingen, hij haat de ideologie die de maatschappij slechts alseen groot

leger kan zien, waarin de soldaten blindelings aan hun generaal hebben te gehoorzamen en altijd dóór moeten exerceren; de gemiddelde Nederlander is te critisch om aan de onfeilbaarheid van een sterfelijk mensch te geloven, ook al is hij duizend maal leider; de Nederlander kent geen Herenrassen en verfoeit de strijd van een enkel volk om alle anderen tot zijn slaven en vazallen te maken; de Nederlander is even afkerig van de niets-ontziende methoden waarmee zij overal de oprechte gelovigen der Belijdeniskerk, de ernstige Bijbelvorsers en zoveel andere secten, die aan de vrijheid van geweten vasthielden, hebben vervolgd.
De Nederlander verwerpt het facisme, omdat de humanistische traditie van Erasmus tot Goethe hem in het bloed zit, omdat hij van de staat geen nieuwe afgod wil maken, waaraan mensenlevens en mensen geluk als aan een Moloch geofferd worden, maar omdat hij integendeel meent, dat de Staat slechts tot taak heeft het geluk van den individuëlen mens te dienen en de grootst mogelijke individuële vrijheid te waarborgen.

De gemiddelde Nederlander heeft genoeg van de politieke democratie, omdat bij deze democratie de beschikking over het belangrijkste deel van de maatschappij, namelijk de productie, aan particulieren werd overgelaten, maar ook, omdat de parlementaire democratie een college schiep, dat de daadkracht der regeerders al te sterk belemmerde terwijl in dit college onbevoegden over alle mogelijke problemen meespraken en oordeelden.
Dezelfde Nederlander echter beschouwt de democratische rechten van vrijheid van vergadering, drukpers en vereniging nog steeds als onvervreemdbare mensenrechten (ook al hebben deze vrijheden, als iedere vrijheid, hun natuurlijke grenzen die door de zelfverdediging van het democratische principe worden bepaald), hij houdt vast aan een rechtspraak zonder willekeur of terugwerkende bepalingen en verwerpt als beledigend voor het rechtsgevoel de concentratiekampen, onbepaalde straftijd, hechtenis zonder verhoor en dergelijke zegeningen, welke het „germaanse recht" ons wenst te brengen.

De Nederlander verwerpt de vormen der oude politieke democratie, maar hij verloochent nooit zijn door en door democratische principe, dat van de gelijkwaardigheid van alle mensen uitgaat en hij wenst het recht van medezeggenschap en mede-verantwoordelijkheid in die sectoren van het leven, waarbij hij onmiddellijk is betrokken en waarvan hij verstand heeft.

De gemiddelde Nederlander wenst een ordening der maatschappij, organisch, spontaan en uit vrijwillige samenwerking en aaneensluiting der mensen geboren en niet een politiestaat, waarin alles van boven af wordt geregeld, bevolen of verboden.

Deze verschillende overtuigingen pleegt de gemiddelde Nederlander reeds thans in het woord „socialisme" saâm te vatten en zo sterk is het verlangen naar dit socialisme, dat alle partijen die het volk voor zich willen winnen zich thans socialistisch moeten noemen. Dat socialisme, als ideaal van de meerderheid van ons volk, is geen partij-socialisme en het is wijder dan het oude Marxisme. Het omvat ongetwijfeld het verlangen naar een geor-

derde productie, die voor iedereen een menschwaardig, socialistisch bestaan zal mogelijk maken en omvat dus evenzeer etische en geestelijke eisen.

De gemiddelde Nederlander verwacht van het komende socialisme een groter persoonlijke vrijheid, een grotere kameraadschap, een rechtvaardiger maatschappij, een harmonische samenwerking der verschillende volkeren en rassen met behoud van hun eigen aard, wezen en vrijheid.
De gemiddelde Nederlander verwacht van zijn ideaal-socialisme niet de heerschappij van een klasse over alle anderen en hij wenst geen verproletarisering der maatschappij; hij verwacht van zijn socialisme een harmonische samenwerking van alle organische groepen, die tezamen het Volk vormen, onder uitsluiting slechts van alle parasitaire elementen en met waarborgen tegen de overheersing van een enkele dier groepen.

* * *

De internationale socialisten zijn van mening, dat sinds de 19e eeuw de wetenschap op alle gebieden enorme, revolutionaire schreden voorwaarts gedaan heeft. Zij kunnen niet aannemen dat dit slechts op het gebied van natuur-, wis- en geneeskunde, psychologie, techniek, biologie enz. enz. het geval zou zijn en dat het stelsel van Marx in zijn geheel als een tweede heilige schrift de onfeilbare waarheid zou bevatten, zodat de sociologie met 1890 ophoudt te evoluëren.
Met volle erkenning van de vele nieuwe en juiste inzichten, die Marx en Lenin ons geopend hebben, houden zij een open oog voor de critiek, welke van Marxistische en niet-Marxistische zijde op de oorspronkelijke stellingen van Marx is uitgeoefend en een nog sterker oog voor de critiek der feiten. De internationale socialisten wensen, als Marx, in de eerste plaats van de onloochenbare feiten uit te gaan en waar deze niet in overeenstemming met de theorie blijken te zijn zij eerder geneigd de theorie te wijzigen dan de feiten naar de eisen der dogmatische theorie krom te buigen. Zij wensen slechts samen te werken met hen, die een open oog voor de werkelijkheid hebben en die iedere critiek onderzoeken, van welke kant zij ook mag komen; zij kennen het Marxisme voldoende om er op sommige punten van te durven afwijken en beroepen zich in dit opzicht op Marx' woorden:
„Het enige wat ik weet is, dat ik geen Marxist ben"

* * *

Op grond van deze algemene overwegingen hebben wij gemeend het onderstaand program op te moeten stellen:

Over de nationaliteiten.

Een der onloochenbare feiten, waarmede wij in onze dagen, ook in Nederland, te maken hebben, is de groei van het nationale bewustzijn en de nationale eenheidsgedachte. Deze nationale gedachte, welke trouwens zelfs in de Stalinistische nationaliteiten-politiek erkend werd, behoeft naar onze mening geenszins onredelijk, ongewenscht of in tegenstelling te zijn tot het internationale socialisme.
Wij stellen ons niet, als de nationaal-socialisten, het socialisme voor als de grote vervlakking, waarin alle gedachten gelijkgeschakeld zijn en alle onafhankelijke karakters gebroken, maar als een harmonie, waarin de individu-

aliteit haar grootste vrijheid en ontplooiing zal bereiken. Marx heeft gewezen op de eenheid, welke van de gelijke productie-toestanden voor het proletariaat het gevolg is. Wij erkennen deze eenheid, maar onloochenbaar is, dat ook de taal, de zeden en de gemeenschappelijke geschiedenis van een volk zulk een eenheid tot stand brengen, al omvat deze andere levensgebieden.
Wij stellen ons de nieuwe, socialistische wereld voor als een mozaïek van volkeren, die ieder hun eigen karakter hebben bewaard. Het is echter wel duidelijk, dat de grenzen der volkeren vervloeien en slechts zelden met de oude staatsgrenzen zullen samen vallen.
In dit brandendste, en door Marx nooit behandelde, vraagstuk van onze tijd, zoeken wij naar een oplossing, welke tusschen de schijnbare antithesen van nationale en internationale orde een vruchtbare harmonie kan scheppen en wij vragen voor deze oplossing Uw bijzondere aandacht:

I. Volkomen autonomie en souvereiniteit in eigen kring voor alle volkeren, welke taalkundig, historisch en geografisch een eenheid vormen en, zo nodig bij plebisciet, de wens tot zulk een verenigd, onafhankelijk volksbestaan uitspreken.
   Deze souvereiniteit en autonomie houdt in:
   a. Volkscommunes te vormen, die het algemeen belang behartigen en in de plaats treden der oude gemeenten, provincies en staten;
   b. Onafhankelijke regeling door deze volkscommunes van rechtspraak en politie, autonome wetgeving op het gebied van onderwijs, kunen wetenschappen, godsdienst, zeden en alle overige gebieden welke de volkscultuur raken, alsmede vaststelling en inning der belastingen, welke voor deze doeleinden nodig zijn;
   c. Deze autonomie sluit iedere koloniale overheersing uit, hoewel samenwerking tussen de koloniën en het vroegere moederland mogelijk blijft, indien beide volkeren dit uitdrukkelijk wensen.

II. De economie is internationaal, daarom hebben de volkscommunes zich te onthouden van iedere economische wetgeving, waardoor alle tolgrenzen kunnen vervallen. Ook de nationale munteenheid moet gebaseerd zijn op een internationale monetaire basis.

III. Geen enkele volkscommune heeft recht van bewapening, afgezien van een, internationaal vast te stellen, zeer beperkte bewapening der politie.

Wij wijzen er op, dat punt Ia. de vrijheid voor ieder volk openlaat om zijn eigen bestuursvorm vast te stellen, voor zover deze de internationale socialistische orde niet in gevaar brengt, en de vrijheid voor de wetgeving op cultureel terrein de vertegenwoordigende lichamen in het leven te roepen, waarop het gesteld is en waarin de principiële culturele, filosofische en religieuze problemen kunnen worden behandeld.
Evenmin sluit punt Ic. het voortbestaan uit van die culturele banden tussen het voormalige moederland en koloniën, welke geschiedkundig in het voordeel van beide volkeren zijn gebleken.

De engere taak der socialistische partijen zal zijn, de culturele vertegenwoordigende lichamen steeds meer in de richting te stuwen van culturele raden (schoolraden, raad van geneeskundigen enz.) met publiekrechtelijke bevoegdheid.

Wij stellen ons hier principieel schrap tegen de algemene tijdstendenz, om zijn heil in een steeds uitgebreider staatsmacht te zoeken. Wij leven in een tijd van machine-vergoding en de machtigst denkbare van alle machines is de staat. Vandaar dat de burger geneigd is, steeds meer zijn verantwoordelijkheid en initiatief op de onpersoonlijke staat af te schuiven en een afgod van hem te maken, die alles voor iedereen moet regelen, tot de paring en de eugenese toe.

Marx echter zag in de staat slechts een instituut tot overheersing van de ene klasse door een andere.

Wij beleven thans, dat de staat steeds meer tot politiestaat wordt en niet langer een machine tot heil en bescherming der individuën is, maar een doel in zichzelf, een Moloch die mensenoffers vraagt. Waar de staat oppermachtig is en met radio-, pers- en propaganda-ministeries ook de publieke mening beïnvloedt, is van democratie geen sprake meer, reeds om de eenvoudige reden, dat alle feiten vervalst worden uit staatsbelang en de arbeider zich dus geen juist beeld van de werkelijkheid meer kan vormen.

De heerschappij van de staat op economisch gebied leidt tot het ontstaan ener ontzaglijke bureaucratie, die zich steeds meer zelfstandig maakt, een nieuwe klasse vormt en, ondanks het feit dat zij juridisch geen bezitter der productiemiddelen is, de werkelijke heerser wordt over leven en dood.

De grenzen der economische gebieden vallen niet met de staats- of taalgrenzen samen, daardoor ontstaat niet slechts een kunstmatige, verbrokkelde productie, maar kan ook de staat met economisch sterke middelen, zelfs zonder leger, minder begunstigde staten overheersen en uitbuiten. In het samengaan van staat en economie ligt de bron van alle moderne oorlogen.

Wij nemen daarom de oude Marxistische gedachte weer op, dat de staat moet afsterven, en de Leninistische formulering, dat het centralistisch staatsbestuur vervangen moet worden door een zelfbestuur der werkelijke levenseenheden.

De richting waarin wij ons bewegen willen is die van een steeds verder terugdringen van de nationale volkscommune naar het culturele terrein en het verdedigen der typische karaktertrekken der volkeren, terwijl het beheer der productie aan de volkscommunes onttrokken wordt en in handen gelegd der producenten zelf, georganiseerd volgens logische productie-eenheden.

* * *

Om dit te bereiken sluiten wij aan bij de oude, vruchtbare radengedachte, die uit de praktijk ontstaan is. Wij erkennen echter dat de oude radengedachte zich in Rusland niet heeft kunnen doorzetten, omdat weliswaar de raden over het beheer der productiemiddelen beschikten, maar de staat eigenaar der productiemiddelen bleef. In deze strijd tussen staat en raden zegevierde tenslotte het bureaucratisch centralisme, waarbij de arbeiders iedere macht over het productie-apparaat verloren. Bovendien waren de Russische raden van de aanvang af een arena voor de politieke partijen,

waarin meer algemene vragen dan productiebelangen besproken werden. Zij vormden op deze wijze eer een belemmering dan een bevordering der productie. Daar over het aantal afgevaardigden per bedrijf, de vertegenwoordiging der verschillende groepen en de verhouding van hogere en lagere raden niets vaststond, vormden zij een open kamp voor intrigues.

De wil tot een zelfbestuur der werkelijke levenseenheden is echter niet slechts bij de Marxisten te vinden, zij is evenzeer aanwezig in het anarchisme en syndicalisme als in de oorspronkelijke, nooit uitgevoerde gedachten van het corporatieve stelsel (charter van den arbeid), in de katholieke ideeën over publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, de Oostenrijkse standenstaat en de ideeën over het federatieve Europa van Strasser. Overal dezelfde tendenz tot zelfbestuur, decentralisatie en federatie, die zich keert tegen de centraliserend bureaucratische stroom van Stalinisme, nationaal-socialisme en Amerikaanse technocratie.

De internationale socialisten wensen in al deze stroomingen niet slechts evenveel vijandelijke dwaalleringen te zien, maar eenzijdig juiste correcties op de in wezen juiste radengedachte, waarmee rekening gehouden moet worden, zowel practisch als theoretisch, indien men niet in de historische fouten der Russische revolutie wenst te vervallen.

* * *

Zonder een volledig systeem op te stellen, dat immers slechts uit de practijk geboren kan worden, wensen zij zich een zo helder mogelijk beeld te vormen van de richting, waarin gemarcheerd moet worden en van de absoluut te vermijden fouten. Zij stellen geen stelsel op, dat met één slag internationaal verwezenlijkt kan worden, maar menen dat de leuze tot inbezitneming der bedrijven, hun zelfbestuur door raden en de verbinding dezer raden tot federatieve eenheden een practisch doorvoerbare eis is voor de naaste revolutionnaire toekomst. Natuurlijk zal hier bij het grootbedrijf direct begonnen moeten worden, terwijl de associatie der kleine handwerkers slechts geleidelijk en vrijwillig zal volgen.

De internationale socialisten stellen daarom de volgende punten op, als na te streven, doch niet direct volledig te verwezenlijken doeleinden.

Over de economie.

I. De producenten maken zich meester van de bedrijven. Hun associaties zijn de uitsluitende eigenaars der productiemiddelen. Geen individu en geen organisatie of volkscommune kan rentegevend kapitaal beleggen in een productieve associatie.

II. De productieve associaties worden bestuurd door raden. De kleinere bedrijven kennen slechts een uitvoerende, de grotere een uitvoerende en contrôlerende raad, beiden democratisch in het bedrijf te kiezen door de producenten zelve. In de raden moeten de verschillende groepen, die het bedrijf vormen (ongeschoolde arbeiders, geschoolde arbeiders, technisch en administratief personeel, bedrijfsleiding) ieder met gelijke stemmen zijn vertegenwoordigd, zodat niet de grootste groep door het botte aantal de andere groepen kan overstemmen. De uitvoerende raad moet voor vrij lange tijd gekozen worden en ver-

strekkende bevoegdheden en verantwoordelijkheid genieten, om niet in haar daadkracht en vrijheid van handelen belemmerd te worden.

III. De productieve associaties van eenzelfde branche (electriciteit, transport, voedingsmiddelen, textiel enz.) zijn federatief verenigd tot grotere economische eenheden, wier grenzen met die der volkscommunes niet samenvallen, maar economisch-geografisch zijn vast te stellen (de binnenscheepvaart van het Rijnstroomgebied, de electriciteitsbedrijven om een energiecentrum, de zuivelproductie van een landbouwgebied enz.). Ook deze federaties worden bestuurd door raden, die als regel door directe, maar in bijzondere gevallen door getrapte verkiezingen in de bedrijven gekozen zijn. Voor de verhouding tussen de centrale raden en de raden der verschillende gefedereerde bedrijven zal tot voorbeeld genomen moeten worden de samenwerking zonder dwang of sancties, welke thans reeds bestaat en uitstekend werkt tussen de spoorweg- en postorganisaties der verschillende landen.

IV. De zo ontstane productieve federaties zijn op hun beurt tot nog grotere federaties verenigd, welke de werelddelen omvatten. (Europese textielfederatie, electriciteitsfederatie enz.).
De grenzen tussen de bevoegdheden der lagere en hogere instanties kunnen slechts door de producenten zelf vastgesteld worden.

V. Naast de verticale organisatie der bedrijven van hetzelfde type staan horizontale federaties, welke alle productieve eenheden van dezelfde stad of dezelfde landstreek omvatten. Ook deze worden bestuurd door raden. De kleinere bedrijven hebben in deze raden tezamen evenveel stemmen als de gemiddelde- en de grootbedrijven. De bevoegdheden der horizontale en verticale organisaties moeten internationaal worden vastgesteld, waarbij men van de bestaande verhoudingen in de kapitalistische trusts en kartels kan uitgaan.

VI. In de horizontale organisaties zijn tevens, met een gelijk aantal stemmen, vertegenwoordigd de gekozen representanten der gemeentelijke, provinciale of nationale communes, zodat langs deze weg ook de vrouwen en de consumenten als zodanig hun invloed kunnen doen gelden als vertegenwoordigers van het algemeen belang tegenover de meer typisch economische positie der producenten.

Uitgangspunt bij dit alles is zelfbestuur der productie-eenheden op eigen terrein, door degenen die bij deze eenheden betrokken zijn, er de verantwoordelijkheid voor dragen en er begrip van hebben. Dit zelfbestuur betreft echter uitsluitend productievragen en slechts op dit terrein hebben de raden publiekrechtelijke bevoegdheid. Daar ieder bedrijf van alle anderen afhankelijk is, zijn ter voorkoming van bevoorrechte posities geen andere sancties nodig dan die, welke de federatieve raad kan uitoefenen door het onthouden van grondstoffen.
Kapitaal-investering en kapitaalvorming worden door de federatieve raden

geregeld. Wanneer wij spreken van een democratische verkiezing der raden, bedoelen wij met democratie niet de heerschappij van de brute meerderheid, maar het scheppen van garanties voor alle minderheden. Een bedrijf zowel als een maatschappij zijn organismen en niet een toevallige samenvoeging van cellen. Ieder der groepen, die zo'n organisme vormen, heeft voor het geheel gelijke waarde, zij heeft bovendien haar eigen karakter, haar eigen levensstandaard, haar eigen normen. Dictatuur van de ene groep over de anderen moet voorkomen worden en de vertegenwoordigers der groepen moeten niet van het groepsbelang, maar van het algemeen belang uitgaan. Eenmaal gekozen zullen de raden daarom voor hun zittingsduur een grote onafhankelijkheid moeten hebben tegen hun kiezers. In een maatschappij als de onze, met haar talloze technische problemen, die grote kennis vereisen, zal dit in nog sterker mate gelden voor de uitvoerende raden. Slechts wie van een betrekkelijk lange ambtsperiode zeker is en over voldoende autoriteit beschikt, kan een modern bedrijf leiden en verstrekkende besluiten nemen. Hier meer dan ergens is het democratisch centralisme in zijn oorspronkelijke beteekenis op zijn plaats, want een industrie, waarin de leiding geen armslag heeft en die daarom inferieure resultaten geeft, voert tot algemene ontevredenheid en terugkeer der reactie.

De boeren.

Geen vraag is voor de toekomst der komende revolutie belangrijker dan het boerenvraagstuk. De ontwikkeling in Rusland bewijst wel voldoende hoezeer juist in dit opzicht de Marxistische theorie en practijk tekort schoot en tot welke catastrofen dit moest voeren. De mentaliteit van den intellectueel, den industrie-arbeider en den boer zijn zo verschillend, dat iedere poging om het inzicht van de ene groep aan de andere op te leggen, onherroepelijk voert tot hongersnood of opstand.

Onloochenbaar zijn de vergroeidheid van den boer met zijn grond, de enorme betekenis van het in het bedrijf opgroeien, de weerstand die het kleinbedrijf biedt aan alle bureaucratische en automatische regelingen (reeds uit hoofde der weersomstandigheden), en de enorme differentiatie, die in het boerenbedrijf moet mogelijk blijken tengevolge der geheel verschillende geografische en klimatologische factoren.

In Nederland zal ieder regiem tot mislukking veroordeeld zijn, dat geen rekenening houdt met de grote zuivel- en landbouwcoöperaties, die reeds thans uit het eigen boereninitiatief ontstaan zijn. Ons land leent zich over het algemeen slecht voor collectieve bedrijven of grote staatsbedrijven. Ook met de sterk individualistisch-autocratische geestesgesteldheid onzer boeren moet rekening worden gehouden, dié de tegenkant is van hun buitengewoon grote vakbekwaamheid.

De komende revolutie in Nederland is tot mislukking gedoemd, wanneer de boeren zich aan de zijde der reactie scharen en slechts zij, die volkomen onkundig zijn van het boerenbedrijf kunnen menen, dat een behoorlijke voedselvoorziening mogelijk zou zijn, wanneer de boer uitgeschakeld werd en raden van enkel landarbeiders de bedrijfsleiding overnamen. Om de boeren te winnen moet de leuze „boerenland in boerenhand" overgenomen worden en moet de boer zekerheid hebben, dat zijn zoon, wanneer

hij daartoe bekwaam is, hem in het bedrijf op kan volgen. Vandaar de erfpachtleuze.

I. Alle boeren van gebieden, die geografisch en naar de bodemgesteldheid een eenheid vormen, zijn georganiseerd in landbouwcoöperaties, die de uitsluitende bezitters zijn van de voor productie bestemde bodem. Ook deze coöperaties worden beheerd door raden, waarin de gezamenlijke landarbeiders gelijke stemmen hebben als de boeren.

II. Iedere boer heeft erfpachtrecht over zijn grond, zolang de coöperatieve raad hem geen nalatigheid in het bedrijf kan bewijzen. Bij kleine en middelbedrijven berust de uitsluitende zeggenschap over de bedrijfsleiding bij den boer, terwijl arbeidstijden, lonen enz. door de raad der boerencoöperaties worden geregeld. Grootlandbouwbedrijven worden beheerd door raden als die welke in de industrie bestaan. Wat erfopvolging in de bedrijfsleiding, verkaveling enz. aangaat, kunnen veel verbeteringen aan de Duitse landbouwwetgeving worden ontleend. Evenals bij de federatieve industriële raden moeten de communes vertegenwoordigd zijn in de boerenraden.

Algemene mensenrechten.

De mensenrechten zijn geen natuurrechten, maar aanspraken welke in de loop der maatschappelijke ontwikkeling ontstaan zijn en zich uitbreiden. Hun wortel ligt in het rechtsgevoel van een volk, daarom vertonen zij van land tot land verschillen en kan men niet ongestraft alle mensenrechten die voor een maatschappij gelden, waar het Christendom de geesten eeuwenlang beïnvloed heeft, ook voor een Mohammedaanse maatschappij opeisen. Wel zijn er een aantal mensenrechten, die algemeen goed der gehele wereld geworden zijn en nergens overtreden kunnen worden zonder het geheel te schaden. Hier vooral zal aan de nationale regeringen vrij spel gelaten moeten worden, terwijl de Europese federatie slechts moet waken dat de in het ene land bestaande rechten geen afbreuk doen aan andere landen. Aan de, voor het eerst tijdens de Franse revolutie geformuleerde mensenrechten, zijn een aantal andere toe te voegen, die in de loop der laatste eeuw als eis gemeengoed werden. Voor andere mensenrechten, die wij zelf als socialisten wenselijk achten, is de tijd in zoverre nog niet rijp dat zij niet zonder de grootste weerstand werkelijk kunnen worden vastgelegd. Het is de taak der socialistische beweging in ieder land voor de verruiming der publieke mening in deze opzichten te strijden, zonder echter de massa af te schrikken door ze reeds thans als categorische eis voorop te stellen en daardoor de aandacht van wezenlijker en belangrijker programmapunten af te leiden.

I. De volkscommunes zijn verenigd in Volkenbonden, die ieder een werelddeel omvatten en te waken hebben voor de handhaving der mensenrechten waarvan, naar het voorbeeld der Franse declaratie, een nieuwe lijst moet worden samengesteld.

II. Deze rechten omvatten in ieder geval de habeas corpus act, het recht van onafhankelijke verdediging, vrijspraak bij gebrek aan bewijs, onmogelijkheid van wetswijziging met terugwerkende kracht, enz.

III. Vervolgens vrijheid van godsdienst en geweten, doch scheiding van kerk en „staat", vrijheid van vereniging, vergadering en pers binnen de grenzen welke voor de vrijheid van andere individuen en het voortbestaan van een socialistische maatschappij absoluut noodzakelijk zijn.

IV. De mensenrechten omvatten voorts het recht op arbeid tegen een menswaardig loon, recht van ouderdomspensioen, ziekte- en ongevallenuitkeering, begrensde arbeidstijd, vacantie en recht op onderwijs, behoorlijke woning, enz.

V. De mensenrechten begrenzen het maximum-inkomen tot tienmaal het minimale inkomen.

De begrenzing van het inkomen is tamelijk willekeurig gekozen, doch laat naar onze mening ruimte voor algemeen als vooralsnog redelijk gevoelde verschillen.
Afschaffing van het loonstelsel blijft socialistisch ideaal, doch is voorlopig practisch niet te verwezenlijken en zou als eis nergens worden begrepen. Gelijkheid van lonen wordt als een onbillijkheid gevoeld, daar de arbeidsprestaties ongelijk zijn en de levensbehoeften der individuen veel te versohillend. De volle waarde van de verrichte arbeid kan niet worden uitbetaald, daar deze bij onze arbeidsverdeling niet is vast te stellen en daar bovendien een belangrijk gedeelte moet worden ingehouden voor kapitaalvorming en vernieuwing. Een bonnensysteem, met voor ieder dezelfde bonnen, zou voeren tot een grenzenloze bureaucratie en zou in werkelijkheid niemand tevreden stellen.
De richting waarin gestuurd moet worden, is een sterke toename der genotsmiddelen, waarover ieder vrij kan beschikken, bij voorlopige instandhouding van loonverschil binnen zekere grenzen. Denkbaar is, dat op den duur electriciteit, gas, water, transportwezen en steeds meer gemeenschapsbedrijven hun diensten gratis leveren, dat school- en fabrieksvoeding gratis worden uitgebreid, gratis arbeidskleding wordt verstrekt enz., waardoor voor allen een minimum levensstandaard wordt gegarandeerd met behoud der mogelijkheid tot bevrediging van individuële behoeften uit individueel loon en behoud der prikkel tot intenser individuële arbeid.
Uitgaan van de behoefte is onmogelijk, daar deze geen constante factor is en vaak kunstmatig opgedreven wordt. Het zal zelfs in een socialistische maatschappij vaak nodig zijn van zogenaamde behoeften af te zien, wanneer deze slechts ten koste van nameloos ongeluk van een aantal mensen of dieren bevredigd kunnen worden.
De socialistische bewegingen totnogtoe hebben zich vaak blindgestaard op een maximale productie van materiële goederen, hoewel de bevrediging van materiële behoeften slechts tot op zekere hoogte inderdaad geluk brengt. Een niet op winst maar op menselijk geluk gerichte maatschappij zal aan

de bevrediging van geestelijke behoeften, aan kwaliteit, natuurschoon, bevrediging in de arbeid, vrije tijd enz. groter aandacht moeten schenken en vaak genoodzaakt zijn, voor het behoud dezer waarden grenzen te stellen aan de industriële productie.

Wetenschap en Kunsten.

Op geen terrein is het ingrijpen van de staat gevaarlijker dan op dat van kunsten en wetenschappen. Wetenschap en kunst zijn in hun diepste wezen permanent revolutionnair en bedreigen in hun ontwikkeling voortdurend de „bestaande" orde, daar iedere nieuwe ontdekking een omkering betekent van bestaande waarden en denkbeelden en iedere grote kunstenaar ons een nieuwe kijk geeft op het leven. Ambtenaren zijn geen wetenschapsmensen, geen ontdekkers en geen kunstenaars, zij missen daardoor de bevoegdheid over wetenschap of kunst te oordelen, maar ook de massa staat — uit geestelijke traagheid — vijandig tegen iedere vernieuwing, die haar uit haar rust opschrikt en iedere nieuwe richting in de kunst zo goed als ieder nieuw wetenschappelijk systeem heeft zich tegen een wereld van vijanden te verweren.

Daarom eist het internationaal socialisme, in naam der mensheid, in alle volkscommunes het verbod van iedere voorcensuur op de werken van kunst en wetenschap, ook wanneer deze onder het mom van een bescherming der goede zeden wenst op te treden, want zedelijkheidscensors zijn steeds bekrompen en iedere grote kunst is in zijn tijd voor onzedelijk gescholden. Aan de scheppingsdrift van kunstenaars en de publicatie van wetenschappelijk werk mogen noch uit reden van commune-, noch van economisch belang beletselen in de weg worden gelegd. De gevaren, welke uit deze publicaties ontstaan, kunnen slechts door bestrijding in woord en geschrift, maar nooit door een verbod, bestreden worden. Ook is het onmogelijk, door welk college ook, te laten vaststellen wie wel en wie geen kunstenaar is, want ieder mens heeft den kunstenaar in zich en de bevoegdste colleges van hun tijd hebben telkens weer de grootste kunstenaars en denkers der wereld tot prutsers en beunhazen verklaard.

* * *

Toch grijpen kunst en wetenschap zo diep in het leven van de volkeren in en is hun bloei voor de mensheid van een zodanig belang, dat de gemeenschap zich hier onmogelijk afzijdig kan houden en haar in positieve zin moet ondersteunen. Het ideaal dat alle kunstenaars en denkers ondersteund worden is onbereikbaar, onrechtvaardigheden op dit gebied zijn niet te vermijden en steeds zullen enkelingen tegen wanbegrip en gebrek aan erkenning te worstelen hebben.

Maar wel moet worden geëist dat de volkscommunes de gunstigst mogelijke bodem bereiden, waarop kunsten en wetenschappen kunnen bloeien.

Daarom wensen de internationale socialisten: oprichting van nationale academies en een internationale academie, met ruime geldmiddelen voor de ondersteuning van veelbelovende talenten en erkende kunstenaars, voor het uitvoeren van kunstwerken en het bekostigen van wetenschappelijk onderzoek, het oprichten van musea, organiseren van feesten, congressen, vertalingen enz.

Deze academies moeten wetgevende bevoegdheid hebben voor de nationale en internationale bescherming van kunstwerken en der rechten der kunstenaars op hun werk. Zij bevorderen het contact der kunstenaars van verschillende landen en het internationaal bekend maken van hun werken. De internationale academie heeft er voor te waken dat nooit — op economische gronden — de bescherming van nationale kunst ontaardt tot een verbod van buitenlandse kunst of kunstenaars.

Invoering van kunstonderwijs op alle scholen, medezeggenschap van kunstenaars en geleerden in alle pædagogische colleges, bescherming van kunstwerken, ook tegen de eisen der technische productie, bescherming en ondersteuning van kunsthandwerk en volkskunst, kosteloos kunstonderwijs aan veelbelovende talenten moet internationaal geëist, hoewel nationaal uitgevoerd worden. De gemeenschap heeft te waken, dat geen bekrompen belangen van beroepsartisten remmend werken op de ontwikkeling van dilettantisme en volkskunst.

STRIJDERS GEVRAAGD!

De internationale socialisten zijn tot de samenstelling van vorenstaand program gekomen op de basis van de voor ieder waarneembare realiteit ontleend aan nationale en internationale verhoudingen.

Het stelt in de strijd voor het socialisme op de voorgrond de opheffing van het privaatbezit, het door de producenten in handen nemen van de grond en productiemiddelen. Voorts regelt het de voortgang der productie na die overname door het vormen van raden met uitsluiting van de absolute macht van een centraal staatsgezag.

Om tot verwezenlijking hiervan te komen, moeten nieuwe vormen en gedachten onder de arbeiders worden gebracht en zal het zelfbewustzijn moeten worden versterkt, nodig omdat een bittere strijd gestreden zal dienen te worden voor en aleer het kapitalisme afstand zal doen van haar bevoorrechte positie.

Deze strijd zal alleen slagen, wanneer een zo groot mogelijk aantal voor het socialisme strijdende kameraden, die voorheen behoorden tot een der partijen, op een andere wijze de strijd voerden, de moed hebben te erkennen, dat de socialistische beweging van voor de oorlog gefaald heeft en derhalve heroriëntering en hergroepering het eerst noodzakelijke is.

Op de grondslag van het door ons gepubliceerde program willen wij deze hergroepering bevorderen. Wij willen de bestaande verschillen, die voorheen de socialistische beweging machteloos maakten, niet verdoezelen, maar ze terugdringen, opdat een zo groot mogelijke kracht kan worden ontplooid in de strijd voor het bevestigen van die machtspositie in de bedrijven en op het land, van waaruit dan de strijd voor de socialistische maatschappij in haar volle ontplooiïng verder zal moeten worden gevoerd.

Wij zijn van oordeel, dat de meest voor de hand liggende taak van allen, die het socialisme wensen is, in te zien dat dit ideaal slechts te bereiken is, wanneer afgezien wordt van het streven naar sociale hervormingen binnen het raam der kapitalistische maatschappij, alle krachten verenigd worden

voor het in handen stellen van de socialistische macht in handen van de verkers met hoofd en hand.
Het is eerste plicht van socialisten, de massa er van te doordringen, dat wij voor een grote taak staan, dat ieder gemarchandeer met den erfvijand van de arbeidersklasse, het kapitalisme, in welke vorm het zich ook mag aandienen, tot de absolute nederlaag zal leiden.
Moed en zelfvertrouwen moeten de plaats innemen van zoetzalige berusting, welke wacht op een Messias, die op zekere dag de arbeiders zal komen verlossen. Doordrongen moet iedere strijder zijn van deze waarheid:

„het vrijmaken der arbeiders zal het werk
van de arbeiders zelve moeten zijn!"

Wie zegt, het socialisme te willen, moet bereid zijn de strijd er voor te voeren en ieder offer, zo nodig ook dat van zijn leven, daarvoor te brengen. Ontbreken bij de massa bereidheid en moed, om voor het socialisme te vechten, dan zal het socialisme niet zijn en zal de mensheid, evenals dat voor en in de oorlog het geval was, wederom de speelbal zijn van de goden van het geld, die beslissen over dood en leven, over armoede of iets minder nooddruft.
De socialisten hebben de taak, er voor te zorgen dat de oorlog beëindigd wordt door het ingrijpen van de proletarische massa, strijdend voor een socialistische vrede. Hoe de oorlog wordt beëindigd is beslissend voor alles, wat nadien zal plaatsgrijpen. Hij, die dit niet ziet, kan ook deze waarheid niet vatten, dat slechts een socialistische vrede de vrede in de toekomst kan waarborgen. Dit kan noch een Duitse, noch een Engelse overwinning ons brengen.
Ons program vraagt strijders, die bereid zijn met de grootste opofferingen voor het socialisme te vechten, het roept op, U aaneen te sluiten, U ten strijde op te maken, opdat de massa, wanneer de aanval kan worden ingezet, sterk en bereid de worsteling kan aanvaarden.

* * *

Vormt groepjes gelijkgezinden, bespreekt tezamen ons program en, zo ge het kunt onderschrijven,maakt het allèn tot het wezenlijke van Uw leven, breidt door gestadig propageren Uw groepjes uit, zodat nieuwe — steeds nieuwe kernen voor de voorbereiding der komende maatschappij gevormd worden. Maakt U gereed, schaart U aaneen, houdt het vaandel hoog en weet van geen wijken, het gaat om zijn of niet-zijn, het gaat om het SOCIALISME-Nú!

Doet het met uiterste voorzichtigheid — maar:

Werk met »De Vonk«!

Blijf uit 's vijands klauw — maar:

Werf voor »De Vonk«!

Uit de vonk zal de vlam oplaaien —

De vlam van het Socialisme!

Geen correspondentie voeren met het het afzendadres op de couvert! Het is een fantasie-adres!

Tweede jaargang
No. 2

Eind Januari 1942

„DE VONK"

Orgaan van de Internationaal-Socialistische Beweging (I. S. B.)

„Uit de vonk
zal de vlam oplaaien."
(Poesjkin.)

Onze geestelijke en morele herbewapening

Aanmeldingsplicht voor Joden, inlevering van de radio-toestellen voor Joden, onteigening van de Joodse zaken, ontslag van Joodse ambtenaren, professoren, leraren, gevolgd door uitstoting uit gearyseerde particuliere bedrijven, speciale heffingen voor Joden, verwijdering van Joodse leerlingen van scholen en universiteiten, het verplicht deponeren van alle geldbezit in Joodse hand op een speciale plunderbank, onteigening van Joods grondbezit, verboden toegang voor Joden in alle openbare gelegenheden, parken, cafe's, tot alle badplaaten, bad- en zweminrichtingen enz., dupering van Joodse marktkooplieden, van Joodse slagers, verbod van verhuizen voor Joden, het aanbrengen van een speciaal kenmerk op de persoonsbewijzen der Joden, verbod van reizen voor Joden - ziedaar ongeveer de oogst van $1^1/_2$ jaar bezetting, waarvan dan het leeuwendeel nog in het laatste jaar tot stand gekomen is.
Voeg daarbij de talloze arrestaties van mensen, o.a. alleen omdat het Joden zijn, het wegvoeren van Joden naar Duitsland, vanwaar het doodsberichten regent en we zien, welke methoden de overweldiger volgt. Stap voor stap, wordt deze groep van onze bevolking meer ontrecht en in een hoek gedrukt, beetje bij beetje wordt zij uitgemergeld en uitgemoord, en de barbaarse onderdrukker poogt het op zodanige wijze te doen, zo geleidelijk aan, opdat we in alle ellende die om ons heerst, ons dat niet al te zeer zullen aantrekken. En waarlijk, als wij de balans van de maatregelen tegen de Joden opmaken en wij bezien de opsomming eens, dan moet het ons van het hart: **in vele gevallen slaagt de bezetter er in het leed, den Joden aangedaan, te verdoezelen!** Wij hebben het al enigszins als een feit, min of meer een vanzelfsprekendheid leren aanvaarden, dat de Joden in een uitzonderingspositie zijn komen te verkeren; wij kunnen ons niet meer verplaatsen in de duizend angsten waarin de Joden in dit tijdvak gedwongen zijn te leven. En wanneer nog een

aantal van deze maatregelen doorgevoerd zijn, dan - rekent de Duitser - zal het Nederlandse volk zich uiteindelijk zelfs wel verzoenen met het feit dat hier, evenals wij nu lezen dat in Duitsland het geval is, de Joden eenvoudig geheel weggesleept worden en ergens in een onherbergzame uithoek van Europa verrekken kunnen.
Daartegen moeten wij ons weerbaar maken. Geestelijk weerbaar in de eerste plaats. Van dit ogenblik af zullen wij allen slechts één gedachte mogen hebben, zal ons gesprek, naast andere problemen die wij aanroeren, één leidend richtsnoer moeten hebben:

solidariteit met de Joden!

Want wanneer wij onszelf de vraag voorleggen: Wat kunnen wij doen tegen de ontrechting der Joden? - dan rijst tegelijkertijd en daaruit voortvloeiend de vraag: **Waarom** voert de barbaar zijn duivelse plannen, die hij ten opzichte van de Joden uitbroedt, niet ineens door, waarom bij stukjes en beetjes, waarom geleidelijk, waarom publiceert hij sinds kort zijn oekazes in deze, niet meer in de dagbladen, maar alleen in de Joodse pers? En daarop is slechts één antwoord mogelijk, namelijk dat de Duitser bevreesd is, de maatregelen ineens en in hun geheel door te voeren, het gehele Nederlandse volk er kennis van te geven, omdat hij dan beangst is voor de actie, het verzet van de overige Nederlanders.
Zijn wij eenmaal tot deze voor de hand liggende verklaring gekomen dan hebben wij tevens de sleutel, waarmee wij verdere aanslagen op onze Joodse medeburgers kunnen helpen afweren. Dan is het ons duidelijk dat alleen de voortdurende weerstand tegen deze uitzonderingspositie waarin men de Joden plaatst, het gedurig in het hart planten van onze afschuw van deze maatregelen, het altijd wéér daarover spreken als wij met anderen in contact komen, het blijvend betonen van solidariteit, die geestelijke basis kan scheppen, welke den onderdrukker noopt van verdere anti-semietische smeerlapperijen af te zien.
Want dat hij deze weerbare stemming vreest, bewijzen zijn aarzelende, voortdurend een stapje verder tastende, maatregelen, bewijst het verzwijgen van zijn verordeningen voor het niet-Joodse bevolkingsdeel!

Ons geen ogenblik verzoenen met geschapen toestanden!

Altijd weer blijk geven van onze afschuw van de Duitse methoden, altijd weer meeleven met de Joodse makkers!
Waarom is Mussert tenslotte nog niet op de zozeer begeerde plaats aangeland? Geen andere reden is er aan te wijzen dan de voortdurend vastgehouden weerstand tegen de N.S.B., die den Duitsers er voor doet terugschrikken, tot die stap over te gaan.

Welnu - op dezelfde basis is onzen Joodsen landgenoten de dienst te bewijzen, die onze ereplicht is.

Daartoe moet men van nu af ieder onbewimpelder dan ooit de anti-semietische praktijken doorkruisen, daartoe moet iedere Nederlandse politiebeambte, ambtenaar ter secretarie en andere Nederlandse instanties, ondubbelzinniger dan ooit tevoren, ervan doordrongen worden, dat zij met de doorvoering van de anti-Joodse maatregelen in opdracht van hun Duitse meester zich slechts verachting op de hals halen. Zo sterk moet deze drang van het Nederlandse volk worden, dat deze instanties hun positie gedurig als ondragelijker gaan aanvoelen, zij deze opdrachten gaan weigeren of saboteren. Dan pas is de waarborg aanwezig, dat den overweldiger een „halt" toegeroepen kan worden!

Ook het Joodse bevolkingsdeel willen wij een goede raad geven. Hoe verklaarbaar overigens dit reageren mag zijn, laat U niet door de anti-semietische maatregelen in de hoek drukken in die zin dat contacten met niet-Joden verbroken worden en U zich meer en meer opsluit in het eigen Joodse kringetje.

Meer dan ooit tevoren moet gij den niet-Joden tegemoet treden, kameraadschap met hen tot stand brengen of in stand houden, solidariteit óók tegenover hen betrachten, waar dit slechts mogelijk is! In deze tijd, de benardste die wij - en gij in het bijzonder - sinds mensenheugenis doormaken, is de mogelijkheid aanwezig dat alle vooroordeel gebroken wordt, datgene dat ons wellicht scheidde kan wegvallen en de massa van Nederlanders, Joden en niet-Joden, als gesloten geheel gaan optreden, het lage anti-semietisme als verachterlijk vuil terzijde werpend, de eenheid smedend, die wij aanstonds nodig hebben om met inspanning van onze gezamelijke krachten uit het diepste punt van deze tijd te komen!

Jood en niet-Jood, samen in de strijd! Door wederzijds begrijpen straks gezamelijk bouwen! Tegen iedere voorgenomen nieuwe anti-Joodse maatregel de gloeiende verontwaardiging, het groeiend verzet!

Laat de vonk van solidariteit
geen ogenblik in Uw hart doven!

Tenslotte enige practische parolen, uitvoerbaar ook in de huidige situatie:

1. Moeten de Joden een onderscheidingsteken dragen, dan maken wij van datzelfde teken op muren, schuttingen, overal het symbool van een vrij Nederland!
2. Verbiedt men den Joden te trouwen met niet-Joden (de Neurenberger wetten) of voert men Joodse gezinnen naar Polen, dan wordt: a. de actie voor de verlaging van het arbeidstempo in de voor de weermacht werkende bedrijven verscherpt;

b. de z.g. langzaamste dag veelvuldiger toegepast; *c.* de onderhandse verkoop van levensmiddelen opgevoerd.

3. Algemeen beseft men, dat deze winter bij toenemende terreur, stakingen en demonstraties niet zullen uitblijven en de nazi's hevig huis zullen houden. Ons antwoord is de instelling van een rouwdag, waarop ieder zoveel mogelijk thuis blijft. Laat een ijzige stilte hangen over de steden, waarin alleen de nazi's rondgaan, de handlangers van de dood.
4. Wij gaan niet naar N.S.B.-betogingen kijken, ook niet om ons misnoegen te laten blijken. Laat ze door lege straten marcheren!
5. Wij schelden niet op N.S.B.-winkeliers om vervolgens bij hen te kopen vanwege hun betere voorraad. Laat ze stikken in die voorraad.
6. Wij houden ons verre van loterij-spelen e.d. voor Winterhulp, volksdienst, jeugdherbergen en zulke nazi-instellingen. Ieder weet, hoe hij wèl te geven heeft.

(Overdruk uit de no's 12 en 13 van de 1ste jaargang van „De Vonk".)

Zorgt,
dat dit blad
in handen van
zoveel mogelijk vertrouwden
komt!

Maar..... voorzichtig!

Niet corresponderen met het eventueel op het couvert vermelde afzend-adres! Het is gefingeerd.